

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VIII • БРОЈ 155. • 25. СЕПТЕМВАР 1979.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ДОДЈЕЉУЈУ СЕ КРЕДИТИ И ПОМОЋ ИЗ ФОНДА СОЛИДАРНОСТИ

Досадашња активност на додјели кредити и неповратне помоћи из средстава Фонда солидарности одвијала се у складу с овогодишњим програмом обнове и изградње, законских прописа и одредба Правилника. До сачињавања ове информације 870 грађана поднијело је захтјеве за остваривање права на кредит ради изградње или санације оштећених стамбених или економских објеката. Од тога броја 380 захтјева поднијели су власници објекта обиљежених црвеном бојом, 300 власници објеката који су обиљежени жутом бојом, а 190 власници објекта обиљежених зеленом бојом и објекта разних економских намјена. До сада је позитивно решено 380 захтјева — 120 су поднијели власници стамбених или економских објеката с подручја села. Осталих 490 захтјева налази се у фази разматрања и решавања. Основни узроци релативно малог броја решених захтјева су нерешени имовинско-правни односи, недостатак кредитне способности, као и неефикасност и спорост у поступку издавања решења о санацији или изградњи објекта.

Банка је донијела одлуку о додјели кредита и давању гаранције основним организацијама — удруженог рада и другим правним лицима за различите најаве, везане за отклањање последица катастрофалног земљотреса.

Кредити су додијељени:

- Комунално-стамбеној радијо организацији „Лужни Јадран“ — за изградњу сепарације камена и пијеска у Врањима, у износу 1,5 милијарди старих динара (50% гаранција).

— ХТО „Монтенегротурист“, основној организацији удруженог рада „Јадран“ — за изградњу складишта грађевинског материјала под Дубовичом, у износу од 130 милиона старих динара,

— одмаралишту РВИ „Палас“ Лучице — 500 милиона старих динара за изградњу новог хотела,

— ХТО „Монтенегротурист“, ООУР-а „Свети Стефан“ — 450 милиона старих динара за израду идејног пројекта новог хотела у Милочеру и 400 милиона старих динара за санацију кафа на хотелу „Маестрант“.

Гаранције су дате за следеће намјене:

— Самоуправној интересној заједници за изградњу и уређење општине — на 360 милиона старих динара за полагање кабла на релацији Свети Стефан — Режевини и Петровац — Куфић,

— за изградњу нових стамбених објеката у друштвеној својини — 30 милијарди старих динара,

— за изградњу основне школе „Мирко Срзентић“ у Петровцу — двије милијарде старих динара,

— ХТО „Монтенегротурист“ — ООУР-а „Јадран“ — за куповину новог тржног центра у Будви — осам милијарди старих динара,

— за изградњу нове пословне зграде Скупштине општине и друштвено-политичких организација — четири милијарде старих динара.

Посебну пажњу треба посветити организовану ефикаснијих облика друштвеним контролама над употребом сре-

дстава. Како банка за сада нема организовану одговарајућу службу, неопходно је да, поред СДК, контролу обавља грађевинска инспекција, што треба регулисати у складу са законским прописима.

Фонд солидарности општине примио је 630 захтјева за додјелу бесповратне новчане помоћи, а решено је укупно 480. Остале захтјеве није могуће решити или због недостатка правно релевантних доказа или због формално правног неиспунавања услова утврђених одредбама Правилника. Знатан број захтјева није могуће решити због нерегулисаних имовинско-правних односа. На пример: власник објекта је умро послије 15. априла 1979. године, а његови наслеђеници, због незавршеног осавинског поступка, не могу да остваре право на додјелу помоћи.

Из права на новчану помоћ из представа Фонда солидарности искључени су посјоци станарског права на

становима у друштвеној својини, као и подstanari. С обзиром да су и ова доминиства претријела материјална

Ускоро асфалт преко Топлиша

Београдско предузеће „Иван Милутиновић“ почело је радове на асфалтирању пет километара дугог пута од Будве до Lašteve Grbaljske, пре које Топлица.

Колико је ова заборављена саобраћајница значајна најбоље је показао катастрофални земљотрес од 15. априла. Тада је Јадранска магистрала од Будве ка Тивту била онеспособљена за саобраћај због великих одрона на Жутој греди. Више од мјесец дана саобраћај се одвијао преко Топлиша макадамским друмом који је био мало уређен.

Када буде постављен асфалт, пут преко превоја Топлиш ће бити само резервни, њиме ће иницијатори, јер је веома интересантан — вијуга кроз шумовите пределе у залеђу Јаза.

Једине штете, требало би размотрити могућности да се и нјима даје одређена новчана помоћ.

В. Крковић

ДОГОВОРИ БОРАЦА

У току септембра мјесеца одржавају се редовне изборе у склопу мјесних удружења бораца Народнослободничког рата са подручја мјесних заједница Будва I, Будва II, Бечићи, Свети Стеван и Петровац на Мору. На кон разматрања досадашњих резултата, чланови борачке организације — њих 537 на броју — доносе планове и програме рада, договорају се о предстојећим задацима, бирају нове одборе и делегате — чланове Општинског одбора СУБНОР-а.

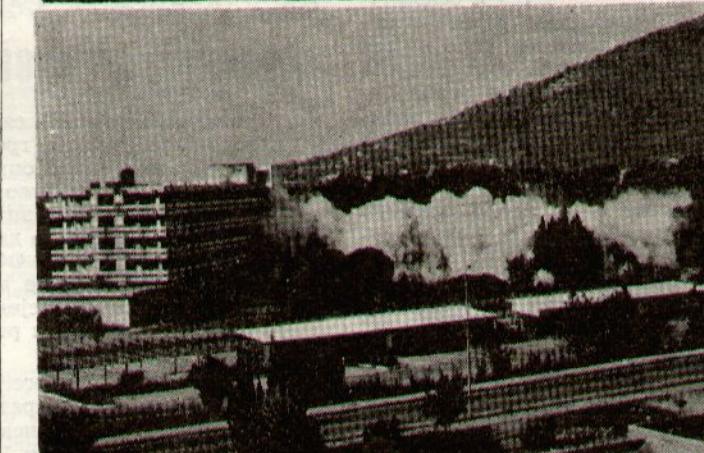
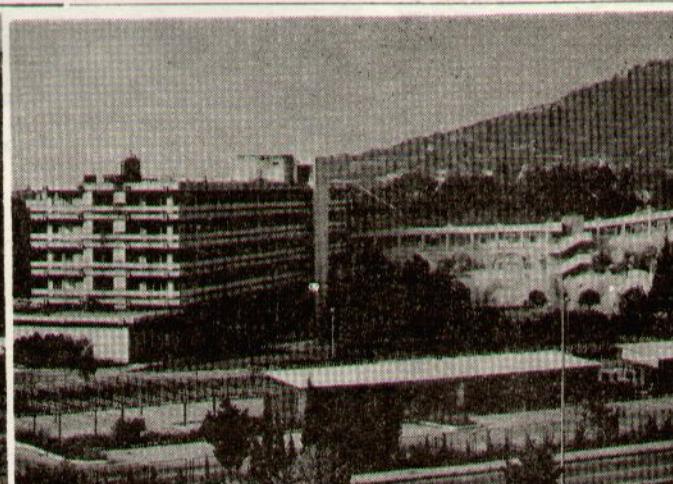
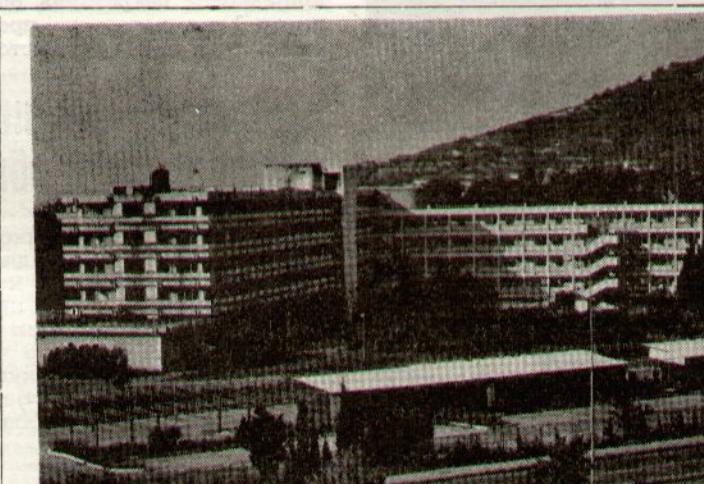
У центру досадашње активности удружења, поред овог осnovnog и најважнијег — рада у делегацијама и тијелима Скупштине општине, Социјалистичком савезу и осталим друштвено-политичким организацијама, било је разматрање захтјева за признавање борачког стажа, учешће у припремама за Осми конгрес СУБНОР-а Југославије и, од прије неколико мјесеци, брига о члановима организације, чије су породице остале без крова над главом.

За признавање борачког стажа поднијето је у предвиђеном року 120 захтјева (86 жена и 34 мушкица) од лица која су у току рата живјела на подручју наше општине, а сада се мањом налазе у Војводини и другим крајевима наше земље. Позитивно су решена 93 захтјева. Изједначене су потврде за покретање поступка за признавање стажа из периода рата: до 9. септембра 1943. године — седамдесетдвојица подносилаца захтјева, послије 9. септембра 1943. до 1. јануара 1944 — петорици, у току 1944 — петнаесторици и 1945. године — једном подносиоцу захтјева.

Двадесет и седам захтјева је одбијено као неосновано.

Припреме за одржавање Осмог конгреса СУБНОР-а Југославије оцијењене су као врло садржајне и успјешне, о чему свједочи и захвалница Савезног одбора СУБНОР-а у којој се, између осталог, истиче да је и на том веома тешком и одговорном задатку Савез бораца Народнослободничког рата општине Будва, иако малобројан, показао сву снагу друштвено-политичког чинионца у јединственом фронту организованих социјалистичких снага, и уз огромна несебична залагања, самопријегор и велику одговорност, успјешно обавио рад на припремама за одржавање величаштвеног Конгреса.

Удружења бораца Народнослободничког рата с подручја наше општине посебно су се и највише ангажовале у периоду послије катастрофалног земљотреса од 15. априла и 24. маја ове године. Њихова активност доказала је до изражaja у збирницију породица које су — у центрима општине и у селима — остало без крова над главом. Одбори су сачинили спискове чланова којима трећа додјелили кредите и бесповратну помоћ за санацију, односно локације за изградњу кућа.

До недавно је Словенска плажа била „прекривена“ минирани и порушене, а затим су, да би се сјутра поново

На снимцима је приказан тренутак рушења хотела

хотелима којих више нема. Смртно рањене грађевине су градило те рушеvine рашичишћене.

„Интернационал“. Снимио: Миле Тодоровић

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

Интензивирати започету

На сједници Општинског комитета СК, одржаној 8. септембра, усвојена је информација о досадашњим активностима и мјерама на отклањању посљедица катастрофалног земљотреса. У уводном излагању **Жарка Миковића**, секретара Општинског комитета, наглашено је да је сачињавању информације претходила динамична активност свих друштвено-политичких, друштвених, привредних и самоуправних субјеката, као и савјетовање коме су, поред секретара основних организација СК, присуствовали и директори основних организација удруженог рада, предсједници друштвено-политичких и друштвених организација, предсједници и секретари мјесних заједница и предсједници Скупштина изврших одбора самоуправних интересних заједница.

— Очијењено је да је — и поред извјесних пропуста, слабости и недостатака — прва фаза успјешно завршена, захваљујући континуирајући акцији свих субјективних снага, на челу са СК, али да се тако започета активност мора још више интензивирати, конкретизовати и идејно-политички усмјерити, јер је процес отклањања посљедица стихије управо тек започео.

ТРЕБА ОБЕЗБИЈЕДИТИ СМЈЕШТАЈ ЈОШ ЗА 475 ПОРОДИЦА

У контексту веома деликатних задатака, које треба решавати хитно и неодложно, посебна пажња посвећена је збрињавању и обезбеђењу привременог смјештаја становништва које је остало без крова над главом. Констатовано је да на подручју општине живи око 800 домаћинстава чији су стамбени објекти неупотребљиви. Међутим, с обзиром на то да су се неке породице смјестиле код рођака и пријатеља, привремени смјештај потребно је обезбиједити још за 475 породица. Поред тога, на подручју општине живи и 39 породица које усљед болести и старости, нијесу у stanju да самостално обезбиједе трајни смјештај.

У духу закључака Општинског комитета СК у току је одржавање сједница политичких актива и зборова радних људи и грађана. Врши се анкетирање незбринутих домаћинстава, након чега ће се утврдити планови привременог смјештаја у хотелима и одмаралиштима, а сви грађани су информисани да се овакав вид смјештаја обезбеђује само до почетка наредне туристичке сезоне и да ће, уколико се не заврше започети и планирани објекти, бити приморани да се врате на ранији смјештај, што се мора прихватити као објективна нужност.

У информацији је дат детаљни преглед до сада предузетих мјера на отклањању посљедица земљотреса у области стамбене политике, школства, здравства и других области привредног и друштвеног живота. Наглашено је да се у изградњи на лази шест стамбених објеката у друштвеној својини, са укупно 282 стана. Двије стамбене зграде подију се код о-

сновне школе „Стјепан Митров Љубишић“, три у насељу Подкошљун и једна у Петројевцу. Извођачи радова су: ОГП „Црна Гора“ — Никшић, ГП „Рад“ — Пријепоље, ГП „Јужна градња“ — Ниш и „Енергопројект“ — Београд, а према уговорима сви објекти треба да буду завршени најкасније до 1. маја 1980. године. До краја идуће године биће завршени санациони радови на 60 станови

активност

акција, почев од процењене степена оштећености и архитектонског снимања оштећених објеката, до израде пројекта гаранције бедема за дио према мору, тако да ће прва средства, чија ће исплата уследи ових дана, моћи бити намјенски утрошена. Позитивно је оцјењена активност „Монтенегротуриста“ као основног носиоца развоја угоститељско-туристичке дјелатности. Половине рушења и рашчишћавања срушених објеката су у завршној фази, а потписани су и уговори с квалифицираним институцијама за геофизичку, геомеханичку и сеизмичку испитивања свих локација на којима су се налазили срушени објекти „Монтенегротуриста“.

У односу на обнављање порушеног хотелског комплекса на Словенској плажи

Најзад су почели санациони радови — зима је на прагу, треба журити

у друштвеној својини, а на преосталих 147 станови најкасније до сљедеће године.

Закључени су и уговори о изградњи Дома здравља, Школског центра за усмјерену образовање и васпитање, пословне зграде Скупштине општине и друштвено-политичких организација, као и Основне школе „Мирко Срзентић“ у Петровцу.

ИЗГРАДЊА ХОТЕЛА НА СЛОВЕНСКОЈ ПЛАЖИ — ДУГОРОЧАН ЗАДАТAK

Веома одговорно, брижљиво и савјесно прилази се рjeшавању проблема обнове Старог града. До сада је у том правцу предузет низ мјера и

истакнуто је да постоји неспоразум на линији „Монтенегротурист“ — јавно мјењање. Наиме, у јавности се очекује да би изградња новог хотелског комплекса могла да почне до краја године, што је потпуно неизводљиво.

Обnova хотелског комплекса на Словенској плажи је дугорочан задатак за који је по требан дужи период. Неопходно је обавити геофизичку, геомеханичку и сеизмичку испитивања терена и израдити пројекте, тако да тек до краја 1980. године треба очекивати израду извођачких пројеката за цио комплекс, док његова изградња треба да траје најмање две године.

Б. Крловић

ОПШТИНА БУДВА ПРИСТУПА ЗАЈЕДНИЦИ НАЦИОНАЛНИ ПАРК „ДУРМИТОР“

Национални парк „Дурмитор“ је јакљак обратио се Скупштини наше општине с предлогом да се учлани у Заједницу националних паркова „Дурмитор“.

Извршни одбор Скупштине општине оцјенио је да постоје заједнички интереси општине Будва и „Дурмитора“ у повезивању и развоју приморског и планинског туризма, лова и риболова, па је предложио да се приступи Заједници националних паркова „Дурмитор“.

ОПШТИНСКИ ПРОПИСИ У ПРИПРЕМИ

Предложена одлука о промету непокретности

Скупштина СР Црне Горе донојела је Закон о забрани промета непокретности на територији општина Херцег-Нови, Котор, Тиват, Будва, Бар и Улцињ. Изузетно од ове забране, одлуком скупштине општине могу се, када то захтијевају разлоги бржег отклањања посљедица земљотреса, прописати случајеви и услови под којима је до звољен промет непокретности.

Доказ о оштећењу стамбеног, пословног или привредног објекта, као и доказ да земљиште које је предмет промета није грађевинско, из

ЗАВРШНИ РАЧУН БУЏЕТА И РЕЗЕРВНОГ ФОНДА

Послије прегледа Буџета и Резервног фонда за 1978. годину, Извршни одбор Скупштине општине утврдио је предлог одлуке о завршном рачуну.

У току прошле године остварени су укупни приходи у износу 56.037.168,00, а укупни расходи 53.816.513,00 динара.

Вишак прихода над расходима од 2.220.655,00 динара преноси се као приход за ову годину.

У 1978. години остварени су приходи резервног фонда у износу 50.167,00, а расходи (погајмица) у износу 400.000,00 динара. Стане представа на 31. децембар 1978. износило је 305.167,00 динара.

Расходи Фонда, односно погајмица од 400.000 динара има се вратити из средстава буџета за 1979. годину.

Приликом прегледа овог значајног документа Служба друштвеног књиговодства није установила никакве незаконитости.

даје општински орган управе надлежан за послове привреде, а контролу услова промета непокретности врши Служба друштвених прихода.

П. Г.

Делегати Скупштине Републичког фонда за обнову и изградњу

Законом о Републичком фонду за обнову и изградњу подручја пострадалог од катастрофалног земљотреса испано је да се у Скупштину Фонда делегирају по четири представника из скупштине општина Улцињ, Бар, Будва, Тиват, Котор и Херцег-Нови.

НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ

Изложба грађевинског материјала

У халама Јадранског сајма отворена је изложба грађевинског материјала и опре ме на којој се представило о ко стотину излагача. О значају изложбе говорио је директор Сајма Александар Обрадовић, а отворио ју је др Жарко Булајић, предсједник Савјета за обнову и развој Црне Горе.

У наредних шест мјесеци на Сајму ће се моћи бирати и наручити грађевински материјали и опрема који ће се испоручивати у најкраћем могућем року. То ће, свакако, много значити за оне који санирају оштећене или граде нове објекте.

— Жељели смо — рекли су нам на Јадранском сајму — да на најбољи могући начин помогнемо пострадалом подручју коме је у јеку грађевинске сезоне потребан разноврstan грађевински материјал.

Говорећи о великој акцији на обнови пострадалог по дружија, др Жарко Булајић је истакао да овдашњи народ, који је страдао, мора осјећати сигурност, у чему ће велику улогу одиграти грађевинари. Они треба да граде тако да никаква стихија не може порушити оно што се сагради.

С. Г.

ИЗ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ СВЕТИ СТЕФАН

Стамбена проблематика у првом плану

У хотелу „Маестрал“ одржан је 17. септембра збор радних људи и грађана с подручја Мјесне заједнице Свети Стеван, коме су присуствовали и узели учешће у расправи **Жарко Миковић**, секретар Општинског комитета Савеза комуниста, **Иво Калоштровић**, предсједник Општинског синдикатног вijeћа, и **Љубо Рађеновић**, предсједник Извршног одбора Скупштине општине; као и представници самоправних интересних заједница и радних организација које се баве овом проблематиком. На дневном реду се налазила информација о стамбеној проблематици на подручју Мјесне заједнице Свети Стеван, с предлозима мјера за њено превазилажење, дакле најзначајније друштвено и политичко питање у садашњем тренутку. Због тога се не треба чудити што је велика кафанска сала била испуњена до посљедњег места. Наиме, општа је констатација да је по броју присутих овај збор био један од најпосјећенијих на подручју ове заједнице.

Поред **Љуба Рађеновића**, **Иве Калоштровића** и **Жарка Миковића**, у дискусији су узели учешћа **Мило Рађеновић**, **Буко Турашевић**, **Душан Митровић**, **Беба Поповић**, **Слобо Вућић**, **Илија Кажанегра**, **Душан Лијешевић**, **Владо Кажанегра**, **Божо Миковић**, **Петар Рађеновић**, **Гавро Милачић**, **Предраг Бећир**, **Перо Миковић** и **Данило Миковић**, те, на тај начин, дали значајан допринос комплетном сагледавању ове проблематике и проналажењу најбољих путева за њено што хитније разрешавање.

Радни људи и грађани са овог подручја приступали су дисциплиновано индивидуалној стамбеној изградњи у складу с урбанистичким концепцијама и таквим својим понашањем створили у знатној мјери услове да се свако насеље формира на најбољи могући начин — и простирано, и функционално, и естетски. Међутим, уз нерегуларно написане имовинско-правне односе на земљишту предвиђеном за градњу, овакво повнашење довело је и до повећања стамбених проблема. Ово тим прије што се у основној организацији „Хотели Свети Стеван“ стамбена питања нијесу могла решавати на преклапању начин, тако да су се стамбени проблеми гомилили и из године у годину повећавали. Умјесто ко лективних стамбених зграда градиле су се привремене бараке на изразито непогодним локацијама. У њима радицима нијесу обезбијеђени ни најминималнији услови за станововање, а својим изгледом и трошношћу озбиљно нарушују естетику насеља и директно утичу на смањење квалитета туристичке понуде, коју екскурзијни хотели „Свети Стеван“, „Милочер“ и „Маестрал“ нуде домаћим и страним гостима.

И онако лоша стамбена ситуација још више се погоршала послије катастрофалних земљотреса од 15. априла и 24. маја. Привремене бараке су се још више раздрамле и искрицавиле, док је колективна стамбена зграда да у насељу Шумет (као и околне стамбене јединице у друштвеном власништву) знатно оштећена, тако да су онеспособљене за нормално коришћење од стране становника. Порушене су и тежке оштећене и више индивидуалних стамбених зграда, које су власници претежно подизали од кредита добијених од основне организације „Хотели Свети Стеван“.

На подручју ове Мјесне заједнице има око 120 неријешених стамбених проблема, од чега са мојим основним организацијама „Хотели Свети Стеван“, око деведесет. Питање смјештаја угрожених радних људи и грађана са овог подручја привремено је решено у кампу „Каменово“ и по привременом баракама. Уколико буде потребе, у кампу се може смјестити још неколико породица. Међутим, смјештај у кампу обезбеђује се само до 1. маја наредне године, када могу да наступе озбиљни проблеми око смјештаја. Да не би до тога дошло треба предузети конкретне мјере, што не могу учинити сами Мјесна заједница и свети стевански хотели. Проблематика је озбиљна и сложена, а уз то захтијева и знатна новчана средства. У њеном разрешењу се због тога морају укључити сви заинтересовани фактори у општини.

Једнодушна је оцена збора да је информација захватила срж стамбene проблематике, да је

да и ова лица учествују сопственим средствима у изградњи станова, јер за сада не постоје изгледи да се она на други начин обезбиједе.

У циљу разрешења овог проблема подржан је предлог да се од Скупштине општине тражи уступање четрнаест плацева у Шумету, о-

дакле у Бијелом долу и још не колико у Каменову.

Збор је закључио да би грађанима, који су кредитно неспособни или нијесу у могућности да приступе сопственој градњи, требало обезбиједити кров над главом, уз помоћ субјекта који се баве социјалном проблематиком.

Расправљало се и о учешћу грађитеља у трошковима уређења грађевинског земљишта, те дата иницијатива да се, ако ништа друго, одложи плаћање доприноса на нешто дужи рок.

J.

На радном мјесту у Пекари

Положен испит из борбене готовости

Радна организација Пекара Бачка Топола — Будва, у катастрофи која настала је у складу са овим испитом борбене готовости: у фабрици хлеба 15. априла 1979. године није, такорећи, ни за тренутак престала производња. И поред не тајко беззначајних оштећења на објекту и постројењима, радници су успјели да обаве најнижине оправке, и основна животна намирница — хлеб одмах је почела да клизи траком. Становници Црногорског приморја узбуђени од побјесњеље стихије били су пријатно изненађени када су по „збјеговима“ почеле да пристижу свјеже и то пле већне. Наравно, није било једноставно постићи то оновог и наредних дана, када је немирно тле стално подрхтавало, уливавајући немир, нервозу и страх, тако да је човјек морао улагати максималне напоре да обузда у се би инсисти и остане уз машину.

— Можете ли нам именовати раднике из вашег колективе који су се тих дана посебно истакли храброшићу и пожртвовањем? — упитали су директора Мусу Жиковића, када смо, прије неколико дана, посјетили овај колектив.

— Ако бисмо истицали имена, списак би био поголем и опет би се огријешили о понеког, јер, заиста, није било човјека у овом колективу који је тих дана затајио.

— На састанку основне организације Савеза комуниста, као и на нивоу других друштвено-политичких организација и колективе, објаснили смо људима да се ради о ванредној ситуацији и да се од сваког појединца захтевају и ванредни напори, и они су све то прихватили и тако се понашали — додаје Боро Колиновић, комерцијални директор Пекаре. Ипак, нећемо погријешити ако истакнемо Вука Мазаракса, предсједника Раднич

ког савјета и руководиоца службе за одржавање постројења, који је данондано бдио у погонима Пекаре.

Колектив броји осамдесет радника од којих је 90% са подручја Браћина, Будве, Побора, Мајина и Грбаља. Засновали су радни однос преко Бироа за запошљавање, где

ОВЕ ГОДИНЕ ОПРЕМА НЕЋЕ БИТИ ИСКОРИШЋЕНА

У радној организацији веома је изражен стамбени проблем. Више од 50% радника живе као подстанари и плаћају високе кирије, а један број пјешачи по неколико километара дневно. Ранији план за решавање стамбених проблема био је да нам општина одреди локацију, уступи плацеве уз најнаду, а да радна организација додијели радницима кредите да сами граде, с тим да се комуналне плаћају у ратама, што би снисила основна организација удрžеног рада. Под таквим условима сваки радник овог колектива најpriје би дошао до крова над главом. Рјешењем стамбеног проблема свела би се на најмању мјеру боловања, која причињавају дosta тешкоћа овој радној организацији.

Колектив се био солидно припремио за текућу сезону: набављена је нова опрема која треба да побољша и квалитет и асортиман робе и прошири капацитете. Опрема се сада монтира, али ове године неће бити искоришћена. Прошле године произведено је дневно у овом периоду 56 тона хлеба и различних пецива, а ове године производња је сведенa на 23 тона и ако су обухваћена нека мјеста која прошли године нијесу снабдијевана. Тако ће и ова радна организација која је до сада увијек постигала солидне резултате, ове године, вјероватно, бити увршћена први пут у ред оних које послују с губитком.

— Производни план — каже директор Жиковић — очигледно се неће остварити ни за 70%. То ће имати за последицу знатно смањење дохотка и пословање с губитком. Лични доходи су, иначе, сведенi на прошлогодишњи ниво. Укинули смо топли оброк. Фонд заједничке потрошње је празан и питање је како ће се обезбиједити и минимални лични доходи до краја године. Житокомбинат „Бачка Топола“, у чијем је саставу ова основна организација удрžеног рада, до сада је обезбиједио редовне личне дохотке. У првом моменту упућена нам је помоћ у шаторима и намирницама, а обећана нам је пуна материјална помоћ при рјешавању стамбених проблема.

СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ — УСКО ГРЛО

Један од проблема с којима се радна организација сукчава, нарочито у вријеме пуне сезоне, јесте снабдијевање водом, нарочито у вечерњим часовима. У колективу сматрају да би се он успјешно рјешио ако би се постигао договор с надлежним из Скупштине општине и Комуналног предузећа да се Пекари уступи каптажа извора Топлица. Пошто Пекаре има свој агрегат за снабдијевање струјом, ако би још и у снабдијевању водом била независна од градске мреже, онда би било сигурно да до застоја у производњи хлеба не би долазило.

B. C.

ИМА РИЈЕЧ ДР РАТКО ВУКЧЕВИЋ

Предстоји санација хотела на Бечићкој плаžи

С обзиром да предстоје радови на санацији хотела у Бечићима, који, како се очекује, треба да приме госте већ у мају идуће године, обратили смо се директору ООУР „Хотели Бечићка плаžа“ др Ратку Вукчевићу с молбом да обавијести наше читаоци у првом реду о мјерама које се предузимају у овом правцу.

— Има ријеч др Ратко Вукчевић — Предстоји санација хотела на бечићкој плаžи

— Хотелски објекти у Бечићима — рекао је др Вукчевић — знатно су оштећени у земљотресима 15. априла и 24. маја 1979. године. Веома изражена оштећења су код хотела „Монтенегро“ (350 кревета) „Гарни“ (400), „Сплендид“ (420), „Медитеран“ (450), „Б“ и „Ц“ депанданси хотела „Белви“ (560). С мањим оштећењима „прошао је“ „Белви“, „А“ блок са 108 кревета. Након првог земљотреса ангажован је читав колектив на оспособљавању кревета које је било могуће користити у сезони. Тако смо распологали са свега 450 кревета.

Овогодишња сезона показала је да смо били у праву радећи на оспособљавању могућих капацитета за смјештај и ванпансионску потрошњу. Од 9. маја, када смо отворили овогодишњу сезону, остварили смо до сада 33.522 ноћења — девет пута мање него прошле године! Можемо истакти да смо први на територији будванске општине организовали забавни живот, свесни чињенице да то у онако тешким моментима може повољно утицати на враћање у нормалне животне токове запослених, осталог становништва и ријетких туриста.

Пројекте раде реномиране југословенске институције

Непосредно након земљотреса ангажован је Институт за испитивање материјала СР Србије, који је радио на оцени степена оштећења и употребљивости објекта, а сада радимо веома интензивно на изради санационе пројектне документације. На том послу ангажоване су реномиране југословенске институције — Институт за испитивање материјала СР Србије, Грађевински факултет из Београда, Институт за конструкцијско инжењерство сеизмологију из Скопља, Завод за испитивање материјала из Никшића.

Институт за испитивање материјала СР Србије ради комплетну санациону документацију за хотеле „Сплендид“, „Монтенегро“ и „Белви“, за „Медитеран“ и „Гарни“ Грађевински факултет из Београда и Пројектни биро „Конгррап“.

Они су се обавезали да комплетну документацију за врше до краја октобра ове године.

Завод за испитивање материјала из Никшића радио је на геолошким истраживањима и свој дио посла веома успјешно обавио 15 дана прије рока. Институт за конструкцијско инжењерство и сеизмологију из Скопља и Завод из Никшића завршиле 15 дана прије рока неопходне сеизмолошке параметре.

За израду санационе документације формиран је координаторни одбор од представника свих организација које раде на санацији. Одбор

сваких 15 дана одржава састанке, често и у проширеном саставу, на којима анализира претходну активност. Неким састанцима Одбора присуствовали су и представници друштвено-политичких организација Скупштине општине Будва, који доприносе да се овај веома сложен задатак успјешно доведе до краја. Посебно бисмо истакли висок степен одговорности институција ангажованих на изради санационе пројектне документације, које веома савесно, успјешно, крајње коректно и на вријeme извршавају повјерене задатке.

Санација повјерена организацијама „Конгррап“, „Дом“ и „Неимар“

Са грађевинском оперативном Београда уговорени су радови на санацији објекта. Изводиће је три грађевинске организације: „Конгррап“ („Медитеран“, „Гарни“, „Дом“, „Монтенегро“, „Белви“, „Неимар“ („Сплендид“). Укупно потребна средства за санацију објекта на Бечићима цијене се на 40 милијарди (старих) динара. Иако она још нијесу обезбиђењена, очекујемо да ће се то питање ускоро решити, јер би, у противном, сви договори са извођачима радова и путничким агенцијама били драстично поремећени. С грађевинском оперативном договорено је да им се до 10. октобра ове године уплати 20% аванса на име куповине материјала и припремних радова, што износи осам милијарди (старих) динара.

У оквиру санације хотели у Бечићима добиће, поред квалитетнијег нивоа смјештајних капацитета, низ нових

ПРОПАГАНДА

Хотели „Свети Стефан“, „Маестрал“ и „Милочер“ најмање су страдали у катастрофалном земљотресу од свих објекта „Монтенегротуриста“. Но иако нијесу били оштећени, посјета у њима није била доbra због антипропаганде у туристичким земљама — конкурентима. Договорено је да се припреми више пропагандних акција које ће имати за циљ да се прикаже стварно стање објекта и могућности одмора у најексkluzivnijem летовалишту на Јадрану.

С. Г.

Милочер ће у најскорије вријеме бити још привлачнији и атрактивнији за туристе из свих крајева свијета. О томе и о новинама у Светом Стефану, Милочеру и Пржну новинарима је говорио Душан Лијешевић, директор ООУР „Свети Стефан“.

Др Ратко Вукчевић

садржаја. Ту, прије свега, можемо поменути рехабилитациони центар преузет од хотела „Интернационал“, затим парно гријање у „Сплендиду“, кухињу и ресторар у „Гарнију“, трговачке просторе у хотелима „Монтенегро“ и „Белви“, пренамјену одређених садржаја у складу с туристичком тражњом, зубну амбуланту и апотеку. Оспособљавајући хотел „Сплендид“ за зимски туризам, пнамо да у његовој близини изградимо затворени базен олимпијских размјера и универзалну дворану — спортско рекреативну, угоститељску и конгресну.

Уколико успијемо да реализујемо све што смо поставили у оквиру програмске активности, хотелски комплекси у Бечићима представљали би на тржишту изванредну цјелину, на основу које бисмо могли рачунати на веома добру туристичку потражњу и све ефекте који по том основу долазе.

На крају да напоменемо, уколико финансијска ситуација не буде лимитирајући фактор, сви објекти у Бечићима биће санирани до 1. маја 1980. године — рекао је на крају др Ратко Вукчевић.

Свети Стефан у новом руку

У залеђу милочерске плаže половином идуће године треба да почне изградња великог хотела „де лукс“ категорије, према пројекту архитекте Еда Равникара из Љубљане. Овај објекат имаће између 500 и 600 кревета и све садржаје за угодан боравак гостију. Стручњаци су водили рачуна да се он укљопи у јединствен милочерски парк. Изградњом овог објекта смјештајни капацитети у хотелима повећаће се на 1200.

— И град-хотел ће бити богатији за наредну сезону — истиче Лијешевић. — Испред овог драгуља нашег туризма биће изграђен шопинг-центар који ће имати десетак бутика, кафанице и продавнице сувенира, намирење не искључиво туристима.

Посебна брига повећаће се о зеленим површинама и новим засадима око „Маестрала“. И Пржно и Свети Стефан имаће много више зеленила и цвијећа.

Домаћи гости ће обрадовати једна новина. Постоји у току сезоне цијене у „Милочеру“, „Маестралу“ и граду-хотелу биле прилично ви

СЕКЦИЈА ТУРИСТИЧКИХ НОВИНАРА ЦРНЕ Горе

НАРЕДНЕ СЕЗОНЕ 100.000 КРЕВЕТА

Секција туристичких новинара Црне Горе одржала је у хотелу „Маестрал“ годишњи састанак. Новинари који пишу о туризму разговарали су с представницима туристичке привреде Црне Горе о резултатима овогодишње сезоне и изгледима за наредно је.

Секретар Туристичког савеза Црне Горе мр Вања Браило истакао је да је за седам мјесеци ове године остварено у Црној Гори два милиона и сто хиљада ноћења, а предвиђа се да их до краја године буде још толико. Прошле године остварено је преко девет милиона ноћења.

— Посјета која је била изнад очекивања има изразито повољан психолошки ефекат — истакао је Браило.

— То је гаранција да ће наредне сезоне бити много више гостију. Иначе, највећи број ноћења остварен је у домаћој радиности и аутокамповима, док су хотели били мање посјећени — у хотелима „Монтенегротуриста“ остварено је 12,5% ноћења у односу на осам мјесеци 1978. године.

Црна Гора ће наредну сезону дочекати са 100.000 кревета — 18.000 у хотелима, углавном на Црногорском пријору. До маја идуће године, када почине туристичка сезона, биће утрошена милијарда динара за санацију хотела на Црногорском проморју. „Монтенегротурист“ ће санирати око 3000 кревета

у хотелима, тако да ће до мајним и страним гостима моћи да понуди 8500 кревета — знатно више него ове године.

Већ се склапају уговори са иностраним туристичким агенцијама о продаји капацитета за наредну сезону. Интересовање је велико, и наредног је лета треба очекивати много више страних гостију него што је било у тој 1979. године.

Секција туристичких новинара предложила је кандидате за новинарске награде и за чланове скупштине Удружења новинара Црне Горе.

С. Г.

ДОБРА ПОСЈЕТА

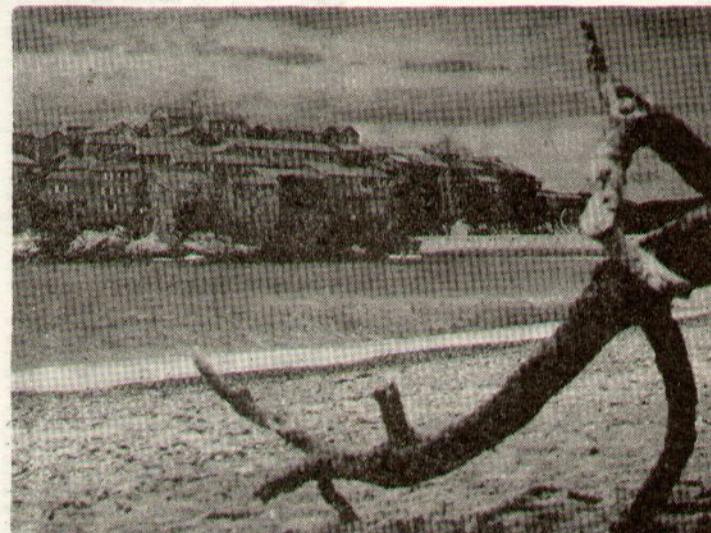
Мада септембар увек велико одмиче, у нашем најекслузијном летовалишту веома је живо. У сва три објекта ООУР „Свети Стефан“ — „Маестралу“, граду-хотелу и „Милочеру“ — борави 246 гостију. Најбоље је посјећен „Маестрал“ са 136 туриста, затим град-хотел у коме се одмарало 76, а најмање туриста борави у „Милочеру“ — свега 34.

Како су нас обавијестили у ООУР „Свети Стефан“, добра посјета очекује се током цијelog септембра, па и у октобру. У току зиме радиће „Маестрал“, а цијена дневног пансиона износи 300 динара.

Будва у „Играма без граница“

Будва ће, највјероватније, током 1980. године бити учесник популарне интернационалне манифестације „Игре без граница“. Како нас је обавијестио Гојко Митровић, предсједник Туристичког савеза општине, Будва је поднijела кандидатуру организаторима ове манифестације и има доста изгледа да буде домаћин једне приредбе у оквиру Игра.

— Иако је наш град много страдао у катастрофалном земљотресу, ми имамо снаге да за идућу сезону обезбиједимо услове за одржавање ове манифестације која ће много значити за туризам на југу Јадрана — рекао нам је Гојко Митровић.

Славко Вукчевић: Град — хотел

Соке и неприступачне за домаћи гости, у ООУР „Свети Стефан“ су ријешили да начине повољну комбинацију — смјештај у собама домаће радиности, а исхране у хотелским ресторанима.

— Закупићемо собе које по комфорту не заостају за хотелским, а до идуће сезоне имаћемо нови ресторани у

Пржну који ће имати преко 300 мјеста — каже Лијешевић. — Домаћи гости ће тако моћи да се овде одмарале по знатно нижим цијенама у односу на оне које важе у хотелима, а неће бити ничим хендикапиран... Цијене за наредну сезону биће повећане само за 5 одсто.

СУСРЕТИ * СУСРЕТИ *

ПРИМЈЕР ЉУДСКЕ СОЛИДАРНОСТИ

Петнаестог априла ујутро, када се стихија за тренутак смирила, најштећенији објекат у насељу Подкошљун била је кућа Илије Баштрице. Његова шесточлана породица, може се без претјеривања казати, била је тог јутра и најугроженија на подручју Мјесне заједнице Будва II, а можда и шире. Јер, Илија Баштрица је тек био завршио градњу куће, у коју је уложио сва своја иметак, своју скромну уштеђевину и — још више — задужио се око тридесетак милиона, што код банке, што код пријатеља. Рачунао је овај врједни домаћин: сезона је на прату, кућу сам изнајмио пре дузећу и дугови ће се брзо измирити, бар они приватни. Но, као и многима, рачунаје помрсила стихија. За десетак секунди сва његова мука, изгледало је, пошла је у неповрат. Сви који су му долазили, лаици, мајстори, чак и стручњаци нијесу видјели спаса овом објекту, јер је приземље било права гомила камења, док је спрат остало потпуно читав.

Случај је свима изгледао безнадежан осим предсједнику Комисије за пројектирујући објекат — др Вјекославу Павлину из Сарајева. Када је Комисија стигла испред објекта, др Павлин је без двоумљења наредио да се на кућу стави црвена линија, али је том пријликом казао домаћину да се кућа, уз пажљиву и стручну санацију, може спасити. Илија Баштрица је са чуђењем и очима пуним суза погледао Павлина и приупитао га шта он то каже. Др Павлин је, с погледом усмјереним у троје Илијине дејице, која су била шћућурења испод шатора, потврдио већ раније дату констатацију.

ју. Вјероватно је тог тренутка код овог племенитог човјека и врсног стручњака па да одлука да он буде тај који ће помоћи овој унесрећеној породици. Ријечи које је чуо од др Павлина дјеловале су на Илију Баштрицу као мелем на тешке ране. Ко мисија је наставила рад кроз насеље, али се Вјекослав Павлин поново вратио код Баштрице и обећао да ће он

Др Павлин на градилишту

његову кућу санирати. Обећао и испунио обећање. Кућа Илије Баштрице већ петнаестог августа стоји на чврстим ногама. Извршена је комплетна измјена приземља испод неоштећеног спрата. Породица је већ уселила у кућу, а Илија Баштрица даје највише брине како да се одужи до јуче непознатом чвјеку. Јер: „паре не помажу. Неће човјек да узме ни динара, а толико је пута дојазио из Сарајева и читав годишњи одмор провео на градилишту“ — жали нам се Илија.

Заиста је примјер др Павлина раван подвигу хирурга који болесника из привидне смрти враћа у живот. Но, да о свему томе чујемо шта он сам каже.

— У другој половини априла дошао сам први пут у Будву испред Извршног вијена СР БиХ и учествовао у раду комисије за оцјену степена стабилности оштећених објекта, у току наше: рада прегледали смо 180 објеката од којих је извјестан број био толико оштећен да смо их морали објећи првено. Наравно, у таквим случајевима морали смо дубоко да се замислимо, јер је, с једне стране, у питању сигурност становара, а с друге — лишавање људи њихових драгоценјих објеката. Кућа Баштричина представљала је јасан случај — тешко оштећено приземље рађено је од слабо већих камених зидова, док је, прије два мјесеца, изграђени спрат одлично издржao сеизмички удар. Вила је тужно погледати тако лијепо уређени и неоштећени спрат према приземљу које је представљало праву руину. Том приликом рекао сам Баштрици да би се објекат можда спасио уколико би се санација приступила студијно и пажљivo, с пуним конструкцијским осjeћањем. Тада нијесам мислио да ћу бити ја тај који ће спасавати овај, наизглед, безнадежан случај.

Међутим, поглед на његову многообројну породицу — ситну дејцу, и сазнање да се овај човјек, који је уложио много труда и новаца, налази у тешком положају довели су ме до одлуке да бих му врло радо помогао. Слагао бих ако не бих дошао да ме је санација овог објекта и професионално заинтресирала, јер се радио о објекту где је требalo уложити све знање и умijeћe да би се он спасио. Радећи у Будви као предсједник Комисије за оцјену оштећења, упознао сам се с многим будванима којима је требало помоћи и који су ми у тим тренуцима били врло близки, та ко да наговарање појединих од њих да поново дођем у Будву није требало много да се понавља. Одлучио сам да свој годишњи одмор проведем овде и одмах смо започели са санацијом Илијине куће. Колико ми је познато, то је једна од првих зграда која је сапирана на подручју Будве.

Кућу смо подуприли челичним шинама и грађом, а затим почели измјену приземља дио по дио, док је дивно сачуван спрат остао нетакнут. На неки начин ова санација, нама ученицима, изгледала је као некакав „Мјесни шоу“ јер су се мјештани, које је поступак санације интересовао, смењивали, као на позорници, питали за савјете и дискутовали о фазама санације.

Када смо завршили посао, сјели смо на балкон куће и уживали у дивној панорами будванског залива, а један Илијин комшија поступио је по старом, лијепом црногорском обичају: дошао је код нас с пуном флашом лозоваче да попијемо у корист радитеља — завршио је др Павлин, срећан што је иза себе оставио још једно племенито дјelo.

Владимир Станишић

Како Момир Франовић користи слободно вријeme

Ни најмање му не смета што многи кажу да је то што он ради „женски“ посао. Све слободно вријeme Момир Франовић, трговачки радник из Петровца, проводи са иглама, разнобојним концем и шемама по којима ради голбене разних величине.

— Почео сам послје земљотреса у Петровцу, 1966. године, и до овог новог потреса, нажалост катастрофалног, који је захватио наше подручје, доста сам урадио — прича Момир. — Начинио сам двадесетак већих голбена на Вилеру и на десетине мањих.

Овом послу Момир се окренуо сасвим случајно. У трговини је радио с једном дјевојком која је везла, а повремено радила и голбене. Онако, у доколици, покушао је и он и — сvidjelo mu se. Од тада се не одваја од овог послса. А колико је тај рад прецизан и спор говори подatak da је на голбену „Тајна вечера“ утрошио 3410 sati.

— Једном Швеђанину, који је боравио у Петровцу, тај голben се неobično svidiо. Prvo mi je nudio novac, a kada nijesam pristao ponudio mi je nov novac „volvo“. Nemam kolaj i radi bix sio u njih, ali nijesam htio da otujem rad na kom je sam proveo toliko vremena i koji mi je neobično drag — kaže Momir.

On prodaje pokoje golben, narocito ljeti, da bi nabavio materijal koji je dosta skup. Naравno, to su manji radovi — veće i bolje ne prodaje. U jednoj od soba u svom stanu priredio je izložbu, koja je za sada dostupna samo prijateljima i komšijama.

Momir je veoma vješt i kada je u pitanju izrada stoljaka i draperija, a kada se umori uzme boje i platinu, i slika.

— To ja, kako se каже, chinim za svoju dušu. Tačko se najbolje odmaram. Inache, načinje slike pejzaže rodnog kraja i mrтву prirodu.

С. Г.

„...Исплатило се доћи!“

Деведесетчетвртогодишњи Никола Ђуров Каљуђеревић имаје ових да не обично драгу по сјету: кћерка Ана, која прије петнаест година удата је у Австралији, превала је половину земљине хемисфере да обиђе свог оца. Тренутак је био, заиста, дирљив, пројет радошћу и тугом. Радошћу — што је оistarјели отац доживио да још једном загрли своје дијете, а тугом — што је посјета кратка и што су обоје свјесни да је Никола већ прилично „уситио“ десету деценију живота, па су мали изгледи да ће икада више имати прилику да се састану.

Но, овај крепки старац, који је научио да усправно корача кроз живот, пун је духа и оптимизма:

— Знам да кћерку нећу више видjeti — каже он — или сам срећан што ми је живот пружио и оволико. Јер, шта ја могу више тражити од живота? Доживио сам доста — и радости и туге. Имао сам привилегију што ме је здравље служило. Још увијек се осјећам доbro.

Анђа има свој дом и породицу у Австралији — мужа и четворо деце, два сина и двије кћерке. Бори се

Никола Каљуђеревић са кћерком

да сачува језик и обичаје и у томе прилично успијева.

— Дошао сам на позив се стре Зорке — каже она. — Писала ми је: „Ако желиш да још једном видиш оца, дођи сада“. Нијесам се могла оглушити и морала сам доћи, мада је то доста скupo, а и посао ми не дозвољава дуже одсуствовање. Но, не жалим ни новац ни вријеме. Исплатило се доћи. Одлазим пуну лијепих утисака о родном крају, који се пуно измијенио, а и о својима, који не живе више онако тешко као прије петнаест година ка да сам и ја била чобаница у овим нашим брдима.

В. С.

Ауто-мото друштво градиће клуб

У судару са силама природе страдали су и многи друштвени објекти у Будви. Стравична „игра“ стихије није мимоизашла ни кујпске и радионе просторије Ауто-мото друштва, чија је зграда послије првих прегледа „поцрвела“. Комисија је, не двоумећи се, одлучила: Нема санације!

Радници овог вриједног колективиа нашли су се пред дилемом: шта да се ради? Закључати просторије, спаковати алат и поћи у разне крајеве земље или наставити рад под, такође, немогућим условима уз врло велики ризик и одговорност? Привлачила их је могућност одласка у непознате крајеве на основу позива који су се слили у широку ријеку солидарности и као бујица потекли из свих крајева наше земље. Задржавала их је љубав према Будви, страх од разурана колективица у коме су пролили доста зноја и доживели много тешких, али и лијепих и ведрих дана.

Вијејало се, убеђивало, тражили се савјети и на крају је превагнула Будва. Акцијама, ријеком и снагом воље и мишића нешто се доградило, нешто прикрепило и „производња“ је почела. Радило се, пркосећи стихији. Требало је што више отети од мршаве године. Упорност је нарађена.

Секретар друштва, инжењер Анте Делојик, рече нам да је ово кратко и немирно љето, захваљујући залагашњу, било успешнији него што се очекивало. Чак су зарадили нешто и за фондове.

Али, намеће се питање: колико се још може радiti уз сав ентузијазам и одрицање, под овако немогућим условима?

Будва, бивша — надамо се и будућа — туристичка метропола тражи савремен објекат објаквог типа. Све више се враћа ријека моторизованих туриста који хитају према нашим плажама, а тиме расте потреба за подизањем одговарајућег услужног сервиса.

Локација будућег сервиса, за који су дати урбанистичко-технички услови, налази се на ивици будванског поља испод Дубовице. Пројекат, пројекти, задатак и неопходна документација уредно су сачињени и упућени Ауто-мото савезу Црне Горе који треба да из Фонда солидарности и других извора помогне градњу савременог и функционалног друштвеног клуба са свом опремом и сервисном службом. Програмом је предвиђено 2095 квадратних метара затвореног и 1400 m² полузатвореног простора. У затвореном простору били би кабинет за ауто-школу, туринг служба, продавница ауто-делова, простор вучне службе, сала за састанке и читаснице, општа служба, технички центар и гаражни простор. По лузатвореном простору обухватава би: мали паркинг ауто-школе, простор за портира, пријем и отпрему возила, простор за возила која треба опслужити, за возила која су опслужена, службени паркинг, простор за парничку службу. Све друштвене, службене и техничке садржаје прати санитарни и магацински простори.

Према предрачунају, почев од локације, изузимања земљишта и изrade пројекта, до постављања у функцију, цијена клуба износила је 28.711.500,00 динара.

Свето Радуловић

Програма доста-публике мало

Упркос ситуацији настала је послије катастрофалног земљотреса, ове сезоне имамо смо изузетно богато културно љето. Заслугом широке солидарности, и у области културе на дјелу доказане, и нашег Културног центра, који се добро снашао нимало повољним условима, смјењивали су се, један за другим, у Будви, Петровцу и Светом Стефану најразноврснији, врло често и најважнији културни програми и приредбе. Поменимо де седодневне концерте озбиљне музике, Позоришне сусрете, с неколико запажених представа, Игре југа '79, у оквиру којих смо имали прилику да чујемо и видимо на десетине таквих концерата и програма са нашим најпознатијим умјетницима.

Међутим, има једна појава која је стара колико и наша настојања да интензивирамо љетњи културни живот, а која оставља лош утисак, прије свега на учеснике великог броја културних приредби, док културни центар (читај: Будву) доводи у ситуацију у којој, искрено говорећи, не би нико желио да се нађе. Ријеч је, наиме, о слабој посети, односно о малом

броју присутних на концертима и другим приредбама. Поред организатора, и они највијерији посетиоци могли су да се увјере да је овог љета (осим на неколико приредби) било толико мало публике да се заборавио неки програми нијесу могли одржати, док су други изведени у скоро полупразној сали, иако је за већину њих улаз био бесплатан.

У читавој овој ствари, чини се, Културном центру је најтеже: кад не организује и договори програме, склони смо да говоримо о сивилу културног живота у сезони, а кад, што је био случај овог љета, обезбиједи велики, уз то и континуирани избор културних програма, који је за гледаоце финансијски био врло повољан, сала нам је, ето, готово без гледалаца! Изгледа, да је гледаоцима тешко угодити!

Да ли неко иде или не на концерте и културне приредбе ствар је личног интересовања, образовања, укуса, афинитета и расположења. Другачије, сигурно и не може бити.

Али... М.

Kao јуће да је било, сјећам се када се 1953. године појавио први телевизор у филмским предузећима — можда први у нашој општини, као и настојања тадашњег директора „Медитехран-филма“ Димитрија Јована новића да „ухвати“ програм италијанске телевизије.

Једно вријеме, из ноћи у ноћ, Јовановић је сатима проводио поред телевизора, да би „ухватио“ слику и обрадио ће нас више него да нам је, појединочно, свима направио поклоне. А када би се, с времена на вријеме, појавио програм, сви ми, који смо не стијливо буњили у ТВ екрани, громко бисмо запљескали...

У мојој кући и у кућама великородног броја ТВ претплатника у општини, кад неком пође за руком (као прије два десетједана годину Димитрију Јовановићу) да „ухвати“ програм наше телевизије, такође се аплаудира, а где има дјече она од силине радости скочу до миље воље.

Заиста, шта је ово с нашим ТВ пријемом?

Годинама се грађани жале на слаб пријем ТВ слике. Годинама, колико знамо, пре дузимају се кораци да се он

побољша, а — све је гори и гори! Прошле године се направи ТВ репетитор на Спасу и сви се порадовасмо да немо, некако бољег пријема програма, заборавити све оне горке тренутке које смо, с тим у вези, имали од када се овдје „огласила“ телевизија. И таман смо се похвалили и порадовали, а оно од све по старом. И, што је најгоре, мало ко зна шта је посређено! Је ли репетитор на Спасу страдао од земљотреса или је квар настао због тога што радови нијесу стручно обављени или, можда, што утврђена техничка средства нијесу у реду? Уопште: имали кога „надлежног“ да нам објасни шта је у питачу, односно где и због чега западло? Има ли, дакле, наде за нас гледаоце (који имамо та кав пријем слике да на њој, што се каже, брат брата не може препознати) да ускоро добијемо, за скуне паре што плаћамо телевизију, пишта више до добар пријем програма?

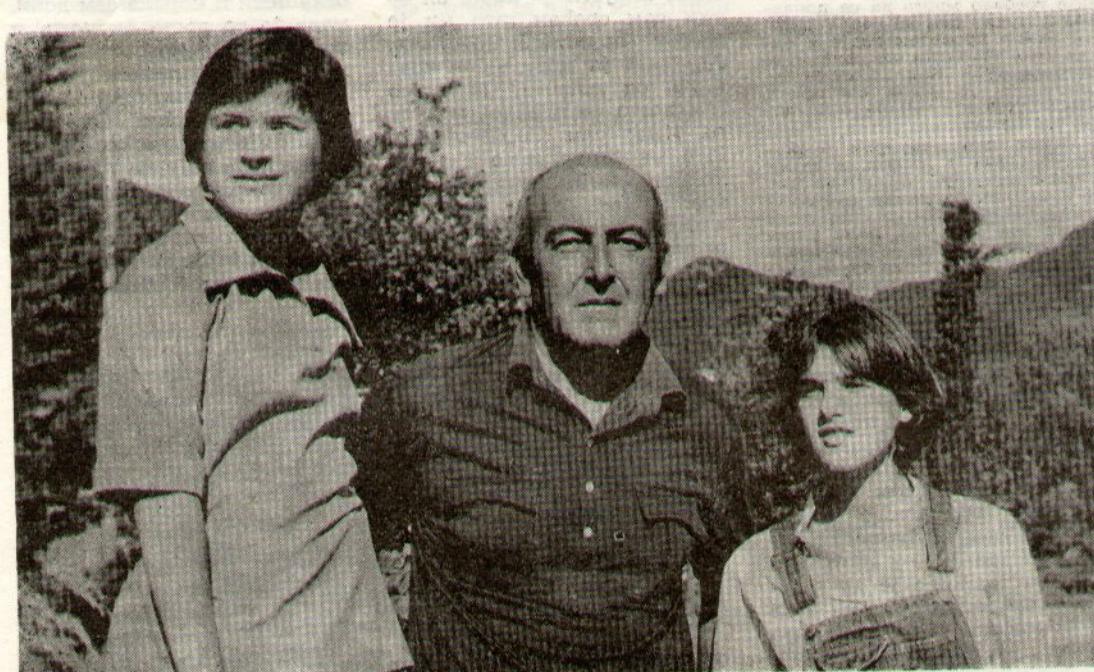
Треба истаћи да се овом питању од самог почетка није поклањала потребна пажња. Сви смо знали да је пријем лоши и да је то хонемо ли имати ТВ програм зависило од тога да ли су вре-

менске прилике добре или не. Скоро сваке зиме имали смо „сметње на ТВ везама“ које су понекад трајале и по неколико дана узастопно. Годинама смо имали развијену туристичку привреду, а било је сезоне кад су домаћи и страни гости пратили популарно неке спортске или културне приредбе, јер им је слика била лоша или тона није било! Будва се убраја у културно развијене средине, па нам је несхvatljivo да има, можда, најлошији ТВ пријем у нашој Републици.

На добар пријем ТВ програма није се гледало, и још увијек се не гледа, као на потребу и нешто без чега се у данашњим условима не може. Нормално, за обезбеђење добrog пријема потребна су и прилична средства које је сада доста тешко створити. Али, претпостављамо, код ТВ претплатника постоји спремност да лично помогну изградњу квалитетног ТВ репетитора. Они (и на то, такође, треба подејати) спремни да — ако се овај проблем брзо не реши — јединстван по престанку с плаћањем ТВ претплате. И у праву су, јер чему плаћати ТВ сјекираџију??

М. Пајковић

ТВ СЈЕКИРАЦИЈА

Признање будванским основцима

Поводом Дјечјег сајма у трећеј мјесто. Њима су припали специјалне дипломе, плакете и златне значке. Исто признање припало је и њиховом наставнику матерњег језика **Милану Гогићу**, који је добио као награду и

цјелокупна дјела Родольуба Чолаковића.

На слици: Милан Гогић са ученицима Сузаном Мијатовић и Иваном Живковићем.

Марко Тановић

Савјет школе донио програм рада

Савјет Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ одржао је сједницу посвећену анализи рада и успјеха у ченици у 1978/79. и доношењу програма рада за ову школску годину.

Како је истакао директор **Павле Вујовић**, Школу је похађало 717 ученика распоређених у 23 одјељења разредне и предметне наставе. Са ученицима који су заостајали у наставно-васпитном

процесу организована је допунска настава. Додајмо и то да су, као и ранијих година, ученици ове школе постигли видне успјехе на бројним тајмичењима.

Добро су функционисали стручни и самоуправни органи. Редовно су одржаване сједнице и заједнички рјешавана сва питања унапређивања наставе и васпитања. На релацији школа — породица — друштвена средина

постојала је редовна и тијесна сарадња.

Од укупно 717 ученика без слабих оцјена било их је 697: одличних — 190, који су и похваљени, врлодобрих — 211, добрих — 207, довољних — 89. Девет ученика преведено је у старији разред са једном или двије недовољне оцјене, а једанаест ученика понавља разред.

М. Т.

Роберто Пандолфи у Будви

Већ неколико година у Будви се одржава манифестија Интернационални ликовни сусрети. Културни центар, у заједници са Савезним заводом са међународну сарадњу, пружа гостопримство сваке године по једном сликару из неке пријатељске земље. До сада су у Будви боравили сликари **Гутузо** (Италија), **Салго** (Мексико), **Фалат** (Пољска), **Пигожник** (СССР) и сваки од њих остао је по један свој рад будванској Галерији.

И ове године настављен је рад Интернационалних ликовних сусрета. Ових дана у Будви борави кубански сликар **Роберто Пандолфи**, директор најпознатије умјетничке школе у Хавани. Врло интересантна личност, он је скроман и ненаметљив, затворен у свијет својих ликовних преокупација. Врло је за нимљив саговорник, ужива у љепоти поднебља у које је дошао послије катастрофе коју је претрпио овај крај.

Разговарали смо с њим о утисцима које је овде стекао. Први пут је ван своје земље и пун је импресија. — „Одушељен сам овим крајем“

Од осам радова које је донио са Кубе, четири је по-клонио Галерији Културног центра. На цртежима, урађеним врло интересантном техником оловака у боји, испре-плетени су мотиви умјетности Инка и Ацтека — варијације на тему тога. Претежи, где су покрети руком сведени на благо нијансирање површине без чврстих контура, и лелујави преливи боја једног нама мало по-знатог свијета задивљују, чак, и слабије познаваоце умјетности.

У току свог боравка у Будви сликар Пандолфи упознао је градове на Црногорском приморју, затим Дубровник, Титоград, Цетиње и Никшић.

Бранка Лијешевић

ИЗЛОЖБА БИЉНИХ КОЛАЖА

У Галерији на Светом Стефану, у оквиру Игара ју-га '79 отворена је изложба биљних колажа Виде Бауковић.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ ОСЕВИ

УЗ 70-ГОДИШЊИЦУ РОЂЕЊА

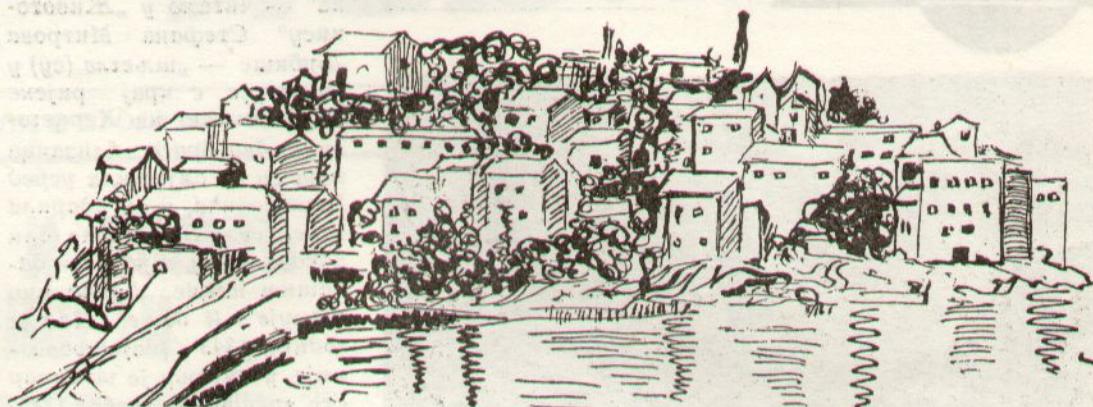
Пјесник ГОРСКИХ ТОКОВА

Чрногорски пјесник Јанко Ђоновић рођен је у Томићима, у Црници 6. октобра 1909. године. Основну школу завршио је у родном мјесту, гимназијску матуру у Подгорици, а правни факултет у Београду. Активно је учествовао у напредном студенском покрету, једно вријеме 1935. године био је у емиграцији. Године 1941. учествовао је у тринаестојујском устанку, затим пада у интернацију у Кавадији, Прези, Кампелу, Колфортиту и Мозбургу остаје до краја рата с прекидом од три мјесеца 1943. године, када је побјегао из логора и пробијао се ка савезничком фрон-

„Књижевних новина“. Објављивао је у дневним листовима и репортаже, приказе и чланке.

Један од изразитијих социјалних пјесника између два рата, Јанко Ђоновић је био познат по пјесмама с мотивима села и, нарочито, по поеми „Црници и Црногорци“. Њему су туђи помодни и апстрактни правци у књижевности — своје поруке он саопштава на начин близак читаоцу да би оне нашле непосредног одјека у њему.

Поред знатног броја чланака и приказа расутих по многим листовима и часописима, Ђоновић је издао сље-

С. Кованин: Свети Стефан

Дјеца су наша највећа драгоценост

Сваке године у првој недељи мјесеца октобра у нашој земљи се обиљежава Дјеца недеља, манифестија посвећена даљем развоју и унапређивању дјечје заштите, васпитања и друштвене бриге о дјеци.

Ове године Дјеца недеља биће у цијелој земљи обиљежена од 1. до 7. октобра. У току ње одвијаће се многобројне активности под општим темом истакнутом у наслову овог написа. Свјетски дан дјетета прослављен је 1. октобра и има за тему: „Мир за сву дјецу“.

За дјецу која данас живе своје дјетињство, свако „сугра“ заувијек је пропуштена прилика за правовремени утицај и усмjeravaње разvoja. Зато брига за дјену мора бити свакодневна, индивидуална и свестрана. У условима система социјалистичког самоуправљања створене су основне претпоставке да се усклађеном акцијом свих организованих друштвених снага и свих радних људи сваком дјетету омогуће што повољнији услови за свестран развој.

Поводом Међународне године дјетета и Дјеце недеље Савез организација за васпитање и бригу о дјеци Југославије позивао је све чинионице да учествују у реализацији АКЦИОНОГ ПРОГРАМА друштвене бриге о дјеци у мјесној заједници.

Циљ програма је да се обухвати свакој дјејете у мјесној заједници организованим облицима васпитног утицаја, уз активан однос и одговорност дјеце, њихових родитеља и свих радних људи и грађана.

Основне претпоставке за остваривање тога циља су: постојање и одговорност свих друштвених институција за дјеци, програмирање садржаја васпитног утицаја и рада с дјећом, активан однос свих друштвених субјеката, друштвено-политичких и друштвених организација.

Друштво за васпитање и бригу о дјеци у мјесној заједници треба да се јави као иницијатор доношења и координатор остваривања таквог програма чијој ће изради претходiti утврђивање потреба дјеце и породице и постојећих услова у мјесној заједници:

- број дјеце предшколског и школског узраста,

- број и врста институција и објеката за предшколску дјецу,

- какве су могућности у мјесној заједници за активност дјеце у слободном времену и колико оне задовољавају њихове психичке и социјалне потребе.

- које се субјективне снаге у мјесној заједници могу укључити у обликовању и реализацији програма (друштвено-политичке, друштвене организације, стручна удружења), као и сарадници из разних установа и производних организација у мјесној заједници и изван ње.

Да би дјеци било омогућено да слободно вријеме посвете свим врстама здравих и креативних активности треба да им стоји на располагању слободни друштвени простори.

У свакој мјесној заједници многи друштveni објекти, простори, техника и опрема која су довољно искоришћени. Недостатак простора лишава значајан постотак дјеце организованог васпитног утицаја и заштите. Иницијативе родитеља и грађана, спремност и способљење друштвених и дјечјих организација да изведу своје програме и тако обогате и прошире „систематска рјешења“ на сву дјецу — остају неискоришћене.

Следи управо због недостатка просторних могућности. У размјени рада удруженih радних људи сазијевају услови да се прекине с појавом изолованости институција и радних организација, ограничности њихове функције и да се отворе нове могућности за вишенамјенско коришћење свих друштвених простора и објекта за потребе дјеце.

При изради програма васпитног рада с дјејцем и утицаја на дјецу у слободном времену — у мјесној заједници треба водити рачуна о потребама карактеристичним за поједине узрасте дјеце и да програм буде сачињен тако да обогаћује све аспекте развоја личности: биолошки, психолошки и социјални. То значи да садржи елементе: физичке активности (рекреације), радне (практичне, мануелне) активности, културно-умјетничке активности, развијање потреба и односа према творевинама културе до културне самоактивности и подстицања стваралаштва, интелектуалне активности, које одговарају потреби за информисањем и формирањем личности, активности повезане са социјалним односима (другарство, солидарност), са усвајањем моралних норми, осећања одговорности и сопствене способности разlikovanja истинитог од лажног, доброг од лошег, усвајање основних вриједности социјалистичког самоуправног друштва, а посебно уважавање рада као основног мјерила вриједности, братства и јединства, васпитања у духу интернационализма и сарадње међу народима.

Програм васпитног рада и брига о дјеци у мјесној заједници треба да омогуће синхронизацију дјеловања свих чинилаца васпитања и бриге о дјеци, узајамно допуњавање и проширување програма различитих установа и организација, њихову интеграцију у општи програм друштвene бриге о дјеци у мјесној заједници, потпуније коришћење свих друштвених програма, бОЉУ подјелу рада и контролу реализације циља да свако дјејете у мјесној заједници буде окружено бригом и организованим ванitim утицајем.

На изради и спровођењу у живот акцијоног програма треба да учествују друштвени радници (стручњаци за тјелесно васпитање, радио васпитање, за здравствену културу, умјетничку или музичку дјелатност) како би се обезбиједиле потребне организаторске снаге које ће учествовати у манифестијама културног живота и другим, програмом предвиђеним, дјелатностима.

Финансирање јединственог програма остварује се самоуправним споразумом између одговарајућих интересних заједница, организација удруженог рада, других заједница и организација које имају одређене обавезе и према дјеци, друштвених организација које имају програме заштите и васпитања дјеце и друштвено-политичке заједнице.

У финансирању разних ванинstitуционалних облика рада и васпитног утицаја укључиће се и родитељи, подразумијевајући и допринос добровољног друштвеног рада. Посебно значајан може бити допринос основних организација удруженог рада, биле као патрона поједињих програма или учешћем у њиховом финансирању.

Подне у Паштровићима

Подне је под маслином уморно, сито легло и прежива у хладу.
Какво је то једрило што мир плаветни сијече што немир значи у овоме дану?

Мокар рибљи скок и замахнуто весло илузија су шарена оку што лута.
Био сам дијете, умашићено у купине, када сам шврљао туда безброј пута.

Скренуће они на повољном вјетру, са хљебом и срделом у торби.
Искрпећена, изблиједјела једрила под ударом струје биће тужна застава у њиховој борби.

По подне надоћи ће плића, па облачити се море, они ће бити избачени као мул...
Привезаће једрењаче за коријен маслине и оне ће да се ломатaju на тријеску.

Поћи ће уза страну много жалосни што нијесу наловили сиве, тешке мреже.
Дрхави отисци њихових стопа остаће у пијеску.
А море ће за њима да се пропиње и хропће у чикарпама, у шипљама зарјалим као гвожђе, са својим хиљадама гркx зубала оно ће да разједа, да се коле и глође.

ту по италијанским планинама.

Послиje рата живио је на Цетињу и у Београду. Једно вријеме био је директор Централне библиотеке НР Црне Горе, а затим помоћник директора Народне библиотеке НРС у Београду. Путовао је као књижевник и новинар у Француску, Немачку, Италију, Чехословачку, Грчку, СССР и друге земље.

Књижевношћу и публици стиком Ђоновић је почео да се бави врло рано, сарађујући у најугледнијим југословенским часописима — „Новој литератури“, „Књижевнику“, „Прегледу“, „Српском књижевном гласнику“, „Нашој стварности“, „Књижевности“ и „Савременику“. Нарочито је била запажена његова сарадња у предратним часописима и листовима од којих је неке уређивао („Стожер“, „Развршје“). Послиje рата био је је дан од оснивача, а затим гла

вни уредник часописа „Ствари“ и један од уредника

дјеће књиге стихова и прозе: „Живи портрети“ (пјесме — 1927), „Двије ријеке“ (пјесме, у заједници с Танасијем Младеновићем, 1938 — цензура заплјијенила), „Горски токови“ (пјесме — 1947), „На Влатави“ (путопис — 1948), „Хронике и путописи“ (1950), „Ведринге“ (пјесме — 1951), „На леђима Апенина“ (ратна хроника — 1953), „Камена почивала“ (пјесме — 1955), „Жећ друмова“ (пјесме — 1961), „И забрање пјесме и поеме“ (1963), „Књижевне биљешке“ (сјећања на наш предратни и поратни културни живот) и књига путописа „Окна“.

За свој књижевни рад Ђоновић је награђен савезном наградом Владе ФНРЈ (1948. године за збирку пјесама „Горски токови“) и са двије награде Владе НР Црне Горе (1949. и 1950. године). Неколико његових пјесама као „Црници и Црногорци“, „Морача“, „Глечер“ и друге преведено је на француски, енглески, њемачки, пољски и чешки језик.

Прваци Црне Горе у ватерполу

УСПЈЕХ КОЈИ ОБАВЕЗУЈЕ

Ватерполо клуб „Будва“ први се пут пласирао у Другу лигу. Овај до сада највећи успјех остварили су Никола Вукчевић, Васко Лалашевић, Дејан Мушура, Ненад Јановић, Драган Трифуновић, Ивица Котарац, Жељко Ђеротин, Александар Јовановић, Јоко Тановић, Срђан Гаковић и, као играч и тренер, некадашњи југословенски представници, Мирослав Рађеновић. То је подвиг који искрено радује све љубитеље овог атрактивног спорта, али који, истовремено, упућује на неке констатације. Није потребна велика мудрост, па увидјети да је ово искључиво резултат ентузијазма неколицине људи, почев од агилног председника Извршног одбора Друштва за спортове на води Петка Митровића, до тренера Рађеновића и свих играча, који су у нерегуларним условима за рад, још више погоршаним најакн земљотресом, успјели да надмоћно освоје републичко првенство и у одлучујућој утакмици побиједе првака СР Хрватске.

ОДОБРЕНА ЗА ПРИКАЗИВАЊЕ ДВА ФИЛМА

Комисија за преглед филмова, популарно назvana „цензура“, наставила је рад у импровизованој пројекционој сали у основној школи „Стјепан Митров Љубишић“. Она је ових дана, након прегледа, одобрила за јавно приказивање два филма — индијски „Попово су се срели“ режисера Јаш Чопре и енглески „Брачне тајне“ са Жаклин Бизе у главној улози.

Будвански ватерполо, некада признат у републичким оквирима, дugo времена је био, такорећи, заборављен. Тек прије дviје године, након антажовања Мирослава Рађеновића, бившег играча „Приморца“ из Котора, „Младости“ из Загреба и југословенског репрезентативца, група талентованих будванских младића заинтересовала се за овај спорт. Исте године изборен је пласман у Републичку лигу, а прошле године, због недостатка спорте среће, није се успјело у квалификацијама за Другу лигу. Из године у годину по већавао се број младића који

Н. Крапчин

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШЕГ КРАЈА

„... Почеком XI стόλε-
ћа“ — читамо у „Живото-
пису“ Стефана Митрова
Љубише — „шљегла (су) у
Приморје, с крај ријеке
Љубишице, из Херцегови-
не, два брата близанца
која су се смјестила у сред
Паштровића, и ту ударила
темељ селу Близикуће (бли-
закове куће), где и дан да-
нашићи племе Љубиши-
ће“. Трагајући по предању
о својим племеницима, Љу-
биша је записао: „Има Љу-
биша у Војводини, има их
у Америци, где су зема-
ном селили, има их најпо-
слије у Херцеговини, и бе-
гова у Босни...“

одвисно собом управљала,
у уговору којег су скlopили
војвода поморски Фран-
циско Бембо и главари па-
штровски, налазимо пот-
пис Близака Вазате, откуд
се види да је село и племе
с почетка примило име
„Близак“, а кућа Љубиши-
ћи на парекла се стога што су
дошли с ријеке Љубиши-
ће“. Трагајући по предању
о својим племеницима, Љу-
биша је записао: „Има Љу-
биша у Војводини, има их
у Америци, где су зема-
ном селили, има их најпо-
слије у Херцеговини, и бе-
гова у Босни...“

Познати научник др Јо-
ван Вукмановић у својим
антропографско-етноло-
ским испитивањима није на-
шао потврду да су преци
најмлађег паштровског пле-
мена дошли „почеком XI
стόλе-ћа у Паштровиће“,
већ се оно први пут поми-
ње тек 1692. године. На ос-
нову народног предања и
архивске грађе првобитно
је постојало једно братст-
веничко име Близикућа и/или
Близикућа по коме је
названо село и племе, али
се и оно помиње тек од
1398. године.

Најмлађе паштровско
племе чине три братства:
Љубише, који су се насе-
лили право на Паштровској
Гори, у Добруши, па у За-
пољу одакле су сишли у
Близикуће, затим Никла-
новићи и Крути. Прва два
потичу од браће — Љуби-
ша и Никлана, а треће, Крути
назвало се, наводно, по пре-
тку који је крутог (гласно)
 говорио на неком скупу Па-
штровића на Судином бр-
ду. Ово братство било је
прилично разгранато у ска-
дарској области, и то још
у петнаестом вијеку, ода-
ке су се доселили у Па-
штровиће и Доњи Грбље.
Према братственичком пре-
дању, Крути у Паштрови-
ћима воде поријекло од
два брата католичке вјере
који су побјегли испред кр-
вне освете код свог рођака
Франа Круте, бискупу у
Будви. Тај податак, по
свој прилици, није тачан,
пошто се један Крута —
Петар — помиње 1516 —
читавих 104 године прије
нега што је Франо Крута
постао бискуп (1620), а други
„цапитано Вуко Кру-
тта“ — 1590. године.

Најмлађе паштровско племе

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

ЗАБОРАВНОСТ

Принц Конде позове једног дана Лафонтена у свој замак. Расијани бас-
нописац дивио се шуми кроз коју је пролазио и, одушевљен, заборавио
где је пошао и да га принц очекује. Када је, најзад, стигао, принц га је дочекао окренут — ле-
ђима!

— Ох, монсињору! —
повика Лафонтен, не губе-
ћи присуство духа — ви-
ћете ми оправити што
сам закаснио. Мислим да

КАЗАЛИ СУ...

У ЧЕМУ ЈЕ СНАГА МЛАДОСТИ?

ЈОНЕСКО: „Младост презире посљедице, и у то-
ме је њена снага“.

један побједник никад не
окреће леђа свом против-
нику.

НИЈЕ ТЕМИСТОКЛЕ

У поморској бици код
Саламине Темистокле же-
стоко потуче Персијанце.
Послије завршене борбе
пошао је бојним пољем и
посматрао лешеве које је
море избацило на обалу.
На њиховим рукама и пр-
стима примијетио је зла-
тне гривне и прстене.
Пролазећи поред једног
добро окићеног Персијан-
ца, он рече свом пратио-
цу:

— Узми, ако хоћеш, то
за себе, јер ти нијеси Те-
мистокле!

И САМА ЈЕ ПРИМИЈЕ- ТИЛА

— Муж ми је страшно
расијан.

— То сам и сама при-
мијетила.

— Морала сам

да га подсјетим да је о-
жењен тобом, а не са
мном.

— Узми, ако хоћеш, то
за себе, јер ти нијеси Те-
мистокле!

КАКО МУ ЈЕ УСПЈЕЛО?

— Дивим ти се, драги!
— обраћа се млада жена
свом мужу у хотелској со-
би на свадбеном путу.

— Зашто? — пита он.

— Како си само успије-
вао да увлачиш стомак
све вријеме док смо били
вјереници??

ОПРАВДАН РАЗЛОГ

— Један дјечак ми је
рекао да личим на тату!

— А шта си му ти од-
говорио?

— Шта да му одго-
вим кад је био много ја-
чи од мене?

НИЈЕ ГА СТИГЛА

— Један момак поку-
шао је јуче да ме наслед-
улице пољуби. Трчала
сам до изнемогlosti...

— И, наравно, нијеси
га стигла.

И ОНА СЕ ПРЕВАРИЛА

— Ти се заиста уда-
јеш? — упитала једна дје-
вочка своју пријатељицу.

— Истина је.

— А ја сам мислила да
је у питању обичан флерт.

— И ја све док нијесам
остала у другом стању.

ТУРГЕЊЕВ: „Љубав је јача од смрти и од стра-
ха пред смрћу“.

*

ПОЛ ЕЛИЈАР: „Ништа није теже него дубоке ми-
сли изразити тако да их свако може разумјети“.

*

ТАРТАКОВЕР: „У шаховској партији, као и у
животу, шах може да се да више пута, али мат само
једном“.

*

ЕФРАИМ КИШОН: „Треба да будемо срећни што
се Ханибал нашао само пред капијама Рима. Да је још
и ушао, то би било сасвим другачија фраза и ко зна
каква латинска граматичка конструкција!“

*

МАХМУД ТАЈМУР: „За храбро срце су и лео-
парди овце, а плашљив дух и у газели види тигра“.